

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІВНИК

ОФІС ЗАГОНОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО
СОЮЗУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ.

РІК XL Ч. 271.

Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 19 листопада 1932.

VOL. XL.

No. 271.

Jersey City, N. J., Saturday, November 19, 1932.

THREE CENTS

ЗАНОСИТЬСЯ НА НОВІ ПОДАТКИ.

ВАШІНГТОН. — Треба рахуватися з новим державним дефіцитом, який вноситься прийнятим 500,000,000. Такого недобору не покрити навіть по-даток від пива, якщо його заведе конгрес. Тому демократичні лідери вже тепер думають над способами його оподаткування.

ГУВЕР І РУЗВЕЛТ ЗАЙМУТЬ РІШУЧЕ СТАНОВИЩЕ ШОДО ДОВІРЬ.

ВАШІНГТОН. — Президент Гувер відбуде з губернатором Рузвелтом конференцію в справі воєнних витрат у вівторок пополуноді. З Гувером буде секретар Милс, а з Рузвелтом Реймонд Молі, професор Колумбійського університету.

Зараз по тих нарадах відбуде Гувер конференцію з членами Фінансового Комітету, а то з сенаторами Смутом, Вотсоном і Рідом — республіканцями і Герисоном, Кінгом і Джордом — демократами.

РЕПУБЛІКАНЦІ ВИДАЛИ НА ВИБОРИ КОЛО \$2,000,000.

ВАШІНГТОН. — Республіканський Народний Комітет обчислює, що президентські вибори, в яких республіканці програли, коштує їх коло \$2,000,000. Треба буде їм покрити дефіцит у сумі яких \$200,000.

КАМПАНІЯ ЗА КОРОТШІ ДНІ І ТИЖНІ ПРАЦІ. СІНКАТИ.

ВАШІНГТОН. — Три трейдінгові групи Американської Федерації Праці розпочали кампанію за впровадження в найближчих 12 місяців у цілім промислі шість-годинного дня і п'ять-денного тижня праці. Думують переконувати на конвенції Федерації Праці ухвалу за переведення такої кампанії.

Та наміреються йде робітникам про те, щоб разом зі скороченням днями і тижнями праці не була зменшена заробітна платія.

ТАМАНІ ТАКИ НАЛЯКАЛАСЯ.

НЬО ЙОРК. — Провідники Тамані Гол побачили, що можуть втратити контроль над Нью-Йорком. Рух, який викинув урядуючий мейор Мек Кі, який звернувся проти Тамані Гол, знайшов великий відгук. З всіх сторін підносяться голоси, щоб очистити вже раз місто від влади Тамані Гол. Вже тепер можна передбачити, що як так справи далі піти, республіканці поставлять разом з нездоволеними демократами Мек Кі кандидатом на мейора міста при виборах у 1933 році. І є надія, що в такій випадку перепадє кандидат Тамані Гол.

ЄВРОПА ПОТРЕБУЄ ПОМОЧІ АМЕРИКИ.

ПРИНСТОН (Нью Джерзі). — Д-р Джан Грір Гібен, бувший президент принстонського університету, вернувшись з подорожі по Європі, каже, що воєнні довги мусять бути зменшені, а Америка повинна стати членом Ліги Націй. Без допомоги Америки Європа не може стати на ноги.

СУДИ НЕ ТАКІ ЗЛІ, ЯК ЗАГАЛЬНО ДУМАЮТЬ.

НЬО ЙОРК. — Суддя Фредерік Крейн пише в „Бруклін Лью Ревю“, що злочинство зростає в Америці, але не через злих суддів чи адвокатів, бо суди не є злі, хоч мають своїх недомогання. Силою не можна знизити злочинства. Поправити відносини можна виховання, релігія і вміння панувати над собою.

ЧОТИРИ МОЛОДИКИ ПІДУТЬ НА ЕЛЕКТРИЧНЕ КРИСЛО.

НЬО ЙОРК. — День по Різді згинуть на електричній крисі за вбиття полісмена Джозефа Бурка: Вінсент Волш, 19 років, Роел Кейл, 18, Алфред Селтанто, 20, і його брат Джозеф, 23.

Волш застрів полісмена, а три інші помагали йому при вбивстві й грабінні.

НОВИЙ ПРОЕКТ УЗНАННЯ ВІЙНИ ПОЗА ЗАКОНОМ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Аргентина предкладає державам Полудневої Америки проект усунення війни, який є ліпший від проекту Бріан-Келого. Проект цей відноситься тільки до держав Полудневої Америки. Не втягають до нього держав Середньої й Північної Америки.

План цей виключає війну, а зобов'язує всі держави, що його підписали, до вирішення конфліктів мирною дорогою. План цей виключає територіальні зміни, до яких прийшло дорогою насильства, військової окупації чи інших воєнних операцій.

ВИБОРЧИ НАДУЖИТТЯ В ФІЛАДЕЛФІ.

ФІЛАДЕЛФІЯ. — Численні свідки, переслідуючи конгресним комітетом, визнають, що при останніх президентських виборах республіканці допускали великих надухит, купували робітничі голоси і страшили тих, що голосували на Рузвелта.

ПЕРЕДЧАСНА ЗИМА НА ПОЛУДНІ.

НЬО ОРЛІНС (Люзіяна). — Появилось морозним вітром. Передчасний холод забрав три жертви в Люді.

НЕ ДОЗВОЛЯЮТ НА „ПОХІД ДІТЕЙ“.

ВАШІНГТОН. — На „День Подарків“ плановано відбутись перед Білим Домом похід дітей безробітних батьків. Поліція не дозволила на цей похід.

НЕМИЛЕ ПРИНЯТТЯ КНЯЗЯ ВАЛІ.

Князь Валі, наслідник англійського престолу, відкрив формально в Белфасті новий будинок парламенту північної Ірландії. Тисячі народу стрічали його, але близько ніхто не міг підійти через дуже густу охорону князя. Ірландські патріоти розбірали на деяких залізничних гори, щоб не допустити приїзду до Белфасту цікавих осіб. Вони демонструють з гаслами єдності північної й південної Ірландії та „Ірландія для Ірландців“.

ЛІКВІДАЦІЯ ВЧИТЕЛЬСЬКИХ СЕМІНАРІЙ.

Кураторія львівської школярської округи повідомила, що на основі рішення міністерства освіти ліквідувало державну мужеську семінарію в Рудинку і державний учительський курс у Львові, а крім того п'ять приватних учительських семінарів, а саме: жіночу Ріанної Школи в Коломиї, мужеську в Перемишлі, жіночу в Тернополі, жіночу в Тарнобелі й коєдукаційну в Чеснові.

ЕКЗЕКУТОР УВ'ЯЗНЕНИЙ У СТОДОЛІ.

Суд у Лівні засудив на 3 місяці в'язниці селянина Ва. Левандовського, з Трудова, котрий узяв незвичайного способу, щоб не платити податку. Він замкнув ексектора Ст. Квятковського в столілі, почав кричати: злодій краде барабаро! Збіглим сусіди хотіли зробити над ексектором самосуду, але жінка Левандовського не допустила до того.

ДЛЯ ДОБРА ДИКАРІВ.

У західній Австралії серед пустині, далеко від залізничної, стоїть шатро, куди досі не входив ніхто крім одної жінки, яка живе там уже 30 літ. Це Англія Беат. Коли вона мала 20 літ і відважала до околиці, що вперше, її вразило те, що дикуни, котрі там живуть, терплять на страшні недуги та пиятство; тому вони від впливових цивілізованих Австралійців, що відійшли їм силу алкоголю. Беат продала своє майно в Англії й оселилася на постійне серед австралійських дикунів, щоб боронити їх перед шкідливими впливами цивілізації. За 30 літ вона вичлила більш як сто дилектів і витратила на свою місію все майно. Дикарі шанують її як богиню; вона не вчить їх англійської мови і не наперта на християнство. Одному місіонареви вдалося недавно розмовляти з нею. Вона ще молода, дуже культурна та розумна жінка. Ніхто не знає так добре життя перелітних племен Австралії, як вона. Вона єдиною своєю врятувала і свої доньки, але її жінка вийде як після її смерті.

ЛІТАК-АВТО.

На легульській виставі в Берліні виникла найбільша сенсація літак, що одночасно може їздити як авто. Літак має складані крила.

ВЕЛИКА ПОБІДА РУЗВЕЛТА.

Губернатор Рузвелт при виборах одержав 57% голосів, що найбільше з усіх демократичних президентів за останніх 50 літ.

ВАЖНЕ ДО ПЛ. ПЛ. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІ У. Н. СОЮЗУ.

Сим повідомляється В. п. Секретарів відділів У. Н. Союзу, що вислали календарів на 1933 рік для членів У. Н. Союзу вже розпочали і що вже вислали календарі на адреси „пл. Секретарів для слідувачих відділів“.

Вислали почтом дня 18. листопада: Віл. 122, 123, 124, 126, 127, 130 (2 п.), 131, 132, 133, 135, 137, 138, 139, 140, 142, 143, 144, 145, 146, 147 (2 п.), 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155 (2 п.), 156, 157, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 181, 182, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 203, 204, 205, 206 (2 п.).

Вислали експресом 17. листопада: Віл. 91 (3 п.), 94 (2 п.), 96 (2 п.), 102 (3 п.), 106 (2 п.), 136 (2 п.), 165 (2 п.), 179 (2 п.), 183 (2 п.).

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 дня від дня вислання календарів, нехай сеччас повідомить Адміністрацію „Свободе“.

КАРА ЗА ДУШОГОВСТВО.

Перед судом присяжних у Чернівцях розбирав справу Захарія Петручака з Нових Мамалиш, що заколов минулої зими Дмитра Григорчука. Ка. Петручака намовив до виконання цього злочину його батько, Лазар. Але при розп'ятті заперечив старий Петручако його співзвіну. За те молодий признався до вини. По переслуханню свідків та по вислуханню оборонців запов присуд, на основі котрого засуджено Захарія Петручака до смертної в'язниці, а його батька ув'язнено від вини і ка. рни. Оттак починається крива драма у Нових Мамалиш. Один пішов у землю, а другий до в'язниці. І кому з цього користь?

ГРАФ-ЗЛОДИЙ.

Львівська поліція уладила облаву на пасерів, себто таких людей, що купують у злочинців крадені речі. При цьому в одного з пасерів подобили заставити картку на золотий годинник. Виявилось, що той годинник продав пасерів загально відомий у Львові молодий граф М., син відомого у Львові аристократа, що займає визначне становище в однім банку. Графа стоїть розшукати поліція, оскільки його вивчають до поліції. Він зпочатку викривався, вінці признався, що золотий годинник украв знакомому, а описав продав пасерів. Далше виявилось, що той граф має на совісті багато обманів і крадіжок. Він удержував взаємину в п'ялорозні людям. Граф уже у в'язниці, а поліція щеде далше слідство.

80-ЛІТНІЙ ФАРМЕР ВПАВ У КЕРНІЩО.

Петро Кориман, фармер біля Ветесквіна, Алта., через неосторожність впав у керніщю, що знаходиться на його фермі й загинув 40 стів. Його сім'я жінка не могла його рятувати. Однак, на щастя, саме вночі приїхав на ферму його дочка. Пошуківська поліція витягнула старого з керніщю. Він живе, лише має зломану ногу й пошкоджені руки.

ФОРД ЗАМКУВ ФАБРИКУ В ІРЛАНДІ.

Генрі Форд замкнув у місті Корк свою величезну фабрику, яка мала обслуговувати Європу постачанням автомобілів і тракторів системи Форда. На збудування й устаткування цієї Фабрики Форд витратив 10 мільйонів доларів.

Не зважаючи на загальну депресію, у фабриці працювали ще досі 2,000 робітників, які тепер опиняться на вулиці безробітними.

ПОЛІТИЧНЕ БІВСТВО.

Віденські часописи повідомляють із Ліниці, що в околиці того міста знайшли тіло якогось людини, страшно зморожене. Слідство виявило, що вбитий це болгарський урядовець Дмитров. При ньому знайшли гроші, тому здогадуються, що його вбили політичні противники.

ВІННІПЕГСЬКЕ ЖИНОЦТВО ЗАНЕПОКОЄНЕ.

Вінніпегське жіноцтво пригало собі „душителя жінок“, Ірла Нелсона, що 1927 р. напав на жінок у хатах і душив їх. В Злучених Державах по-мордував він у такий спосіб багато жінок і дічат, а у Вінніпегу одну жінку й одну молоді дівчину. Його зволено й засуджено на кару смерті через похищення. Тепер виявилось у Вінніпегі другий „душитель жінок“. Він напав на ніч на жінки і дівчата на безлюдних вулицях. Протягом одного тижня чотири жінки знайшлися були в руках того невідомого дегенерата, одна з них вилічила живі з невеликими потовчненнями. В кожному випадку він тікав, як його жертва починала кричати. Поліція та детективи докладають усіх старань, щоб викрити його. Жінки, що мешкають самотньо в дальших ділянках міста, стероризовані вістями про дегенерата й замикають на ніч двері та не виходять ввечерю на вулицю.

ОСТАННІ ПОДРИГИ.

„Народні Політика“ з 2. жовтня подає так вістку: у Мукачеві був зібрав товариств Духовичів й учительської організації в присутності членів парламенту та російських і русифікованих партій. Бесідаючи навели, що в короткому часі було майже сто протестів у якому питання. Один бесідник сказав, що вже не платять до Праги, бо та тримає з Українцями, котрі диктують своє волю. Будуть лише завизувати губернатору, щоб він помагав при праці комітету для оборони російської мови та російських шкіл у російських школах. Вийде маніфест до чехословацького громадянства та підкарпатського народу, щоб здійснити скільки зложено українською мовою в міністерстві освіти й мови вибороти російському народом права на особні мовні договори та чехословацької конституції. Крім того оформлять міністра внутрішніх справ, д-ра Саліка, губернатора Бескеля та краєвого президента Росіївця, що не стримали й направили проти республіки, але що є останній крок для охорони народності проти української російського народу в учительстві. Цю резолюцію прийнято одностайно.

УРЯД ФОН ПАПЕНА УСТУПИВ.

НЕ ЗНАЙШОВ НІЯКОЇ ПІДТРИМКИ СЕРЕД ЧЛЕНІВ НОВОГО ПАРЛАМЕНТУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Уряд фон Папена, котрий був призначений президентом Гінденбургом як безпартійний кабінет міністрів, біля якого могло б об'єднатися різні партії, змушений був уступити. Фон Папен робив спроби заперити собі підтримку в новому парламенті від різних партій. Та всі партії відмовилися підтримати його. Стало ясно, що першим кроком парламенту буде повалення уряду фон Папена, коли парламент не буде відразу розвазаний президентом.

Щоб не допустити до повалення уряду парламентом, або до розвазання самого парламенту, фон Папен подався до димісії з усім своїм урядом. Тепер президент Гінденбург кличе до себе на наради лідерів різних партій, щоб, порадишивши з ними, створити новий уряд, який знайде собі підтримку більшості посів. Президент далі стоїть на тому, що в Німеччині уряд має бути урядом президента республіки, а не парламентарним.

Гінденбург запросив до себе на сьогодні між іншими лідерами також Гітлера. Але всі переконані, що президент не призначить Гітлера на становище канцлера, а буде вимагати від нього погодитися на те, що в новому уряді буде кілька членів з партії Гітлера. Між усіми комбінаціями щодо складу нового уряду найбільше повторюється та, в якій міністер війни, фон Шляйхер, фактичний диктатор Німеччини, лишиться далі на становищі військового міністра.

ПОЛЬЩА ГОТУЄТЬСЯ АНЕКТУВАТИ ДАНИЦЬ.

ДАНИЦЬ (Вільне місто). — Згідно з верзайським миром, що підтверджений ще спеціальним договором між Польщею та вільним містом Даниць, Даниць має свою власну валюту. Даницькі паперові гроші є найбільше трітій в Європі, бо мають сто-процентове золоте покриття. Всі виплати в Даницьку переводяться тепер грішми Даниць, до чого свого часу зобов'язалася й Польща.

Та останніми часами Польща зігнувала верзайський мир і спеціальний свій договір з Даниць, бо почала робити спроби переводити грошові виплати на своїй залізничній в Даницьку в польських злотих. Проти цього Даниць подав до Ліги Націй оскарження проти Польщі. Це оскарження має прийти на розгляд Ліги Націй у наступний понеділок.

Польща, не зважаючи на це, спішиться впровадити свої гроші в Даницьку, щоб поставити Лігу Націй перед довершеним фактом. В торговельних колах побоюються, що впровадження в Даницьку польських злотих дуже тяжко відібється на торговельних містах та взагалі на його фінансово-економічному житті, бо польські гроші мають дуже сумнівну вартість.

СВІТ ЩЕ БІЛЬШЕ ЗМАЛІЄ.

ЛОНДОН (Англія). — Теперішні засоби комунікації вже й так багато зменшилися час переїзду через певні віддалення. Світ значно змаліє, але тепер він ще більше маліє. Англійська Трансатлантична Корпорація вже виробила проект комбінованої повітряно-пароплавної комунікації між Лондоном та містами в різних державах світа.

Для комунікації з Америкою збудують кілька кораблів, що матимуть швидкість 30 миль на годину. Ці кораблі будуть перепливати з Англії до Канади, до Галіфаку, а звідти пасажирів доставлятимуть літаками в різні міста Злучених Держав та Канади. Такамо на кораблі доставлятимуть пасажирів літаками до Галіфаку і в портах Англії.

При такому способі комунікації з Нью Йорку до Лондону можна буде прибути 36 годин скорше ніж тепер, а ціла дорога з Нью Йорку до Москви, чи Риму, займе всього чотири дні.

ЗА РЕВІЗІЮ МІЖНАРОДНИХ БОРТІВ.

ЛОНДОН (Англія). — Бувший канцлер державної скарбниці, лорд Сноуден, виступив у пресі з великою статтею, в якій він доклав необхідність ревізії та зменшення міжнародних воєнних боргів. Без цього, на думку Сноудена, світ буде засуджений на нищину й не зможе вийти з постійної економічно-фінансової кризи.

ВБИТО ТРОХ ГОЛОДУЮЧИХ СЕЛЯН.

МАДРИД (Іспанія). — Міліція в Корті, на заході Іспанії, стріляла в агонію голодуючих селян. Три особи вбито, а кілька поранено. Загрозували початися через те, що міліціонери стріляли у голодуючих селянина, який украв для себе на їдженні те, що було приготоване для годування безрог.

ЗАСУДИЛИ БОСНЯКІВ ЗА КОМУНІСТИЧНУ ПРОПАГАНДУ.

БІЛГОРОД (Югославія). — Воєнно-політичний суд засудив професора Давида та його 15 найближчих політичних однопольців за комуністичну пропаганду в Босні. Професора Давида засуджено на п'ять років тижаскої в'язниці, а інших на коротший час. В Босні, також як у Хорватії, все більше шириться сепаратистичний рух.

